

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

8. Quo iure bona profitentium Monasticam vitam, transeant in ius &
dominium Monasterij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

si postea munus Pontificium deponat, debeat ad Monasterium reuerti? Quibusdam visum est, eum id facere debere: Siquidem communi est consensu receptum Monasticæ vitæ, & obligationis vincula, & onera, quæ Episcopi munus neque impediunt, neque dedecent, adhuc permanere. Deinde quia sic fecisse multi perhibentur immo Cælestinus Põtifex Romanus hoc nomine Quintus, Pontificatu deposito ad pristinum Religionis statum se retulit. Adde, quod si quispiam certi alicuius Cœnobij Abbas alteri præficiatur, & postea secundam Præfecturam dimittat, ad pristinum Monasterium redire compellitur. Postremò, qui post simplex Castitatis, vel Religionis votum sese ad Matrimonium confert, illudque perficit, mortua vxore, secundis nuptijs cogitur abstinere, & Castitatem seruare, aut Religiosæ vitæ Regulam profiteri. *cap. Ex parte. De conuer. conuig.*

Caput VIII.

Quo iure bona profitentium Monasticam vitam transeant in ius, & dominium Monasterij.

PRIMO quæritur, An iure Canonico bona profitentium Religionem ad Monasterium pertineant? *Respondeo*, tum iure Canonico, tum Ciuili pertinere, quando Monasterium bonorum immobilium, siue stabilium capax est, cuiusmodi sunt cœnobija Religio forsi, qui Mendicantes non sunt, & quando is, qui professionem expressit, vel tacite fecit, nihil de suis rebus, ac facultatibus stauerat, *Authen. Ingressi. C. de sacrosanctis Ecclesijs, & Authentica, Conuersationis. §. Illud, de Monachis.* quæ leges, quamuis ciuiles sint, locum, & vim habent, non vt ciuiles sunt, cum de Monachis iura constituant, quæ non possunt, sed vt Canonico iure confirmantur in *cap. Quia ingredientibus, & cap. Nunc autem. 19. q. 3.* quibus tamen legibus alicubi vsus, & consuetudo auctoritatem abrogauit. Nam receptum est more, quibusdam in locis, vt immobilia bona nõ ad Monasterium, sed ad propinquiores consanguineos transferantur, & mobilia ad Monasterium pertineant. Et teste Couarruua *de testamen. cap. 1. nu. 21. ad finem.* apud Gallos ex more abrogatæ sunt eiusmodi leges, & canones, apud quos vniuersa bona profitentium Religionem, nisi ex pacto Monasterio referentur, ad consanguineos propinquiores perueniunt. At Cœnobija Franciscanorum, Obseruatiuum, vt appellant, & Cappucinorum, cum rerum stabilium, & mobilium dominium non acquirant, bona profitentium, sibi non comparant. Conuentus aliorum Ordinum Mendicantium, qui res stabiles, & annuos redditus, iuræ perpetua communiter non possident, aut sibi nõ acquirunt, aut saltem vendere debent, quoniam retinere nequeunt: vendere autem oportet, cum primum cõmodè possunt: neq. enim temporis opportunitas ad vendendum excluditur.

Secundò quæritur, An vsusfructus, quem pater Religionem professus habet in bonis aduentitijs filijfamilias ratione patriæ potestatis, ad Monasterium trãseat? Dux sunt opinionones: Vna negat, sed statim, professione secuta vsusfructum finit, & ad proprietatem redire, & ad filium, asserit,

pertinere. Ita Cynus, Albericus, Salycetus, & Iason, & alij: quos refert, & sequitur Couarruuias in *ca. 2. nu. 8. de testamen.* Quod sic probant: Primum, quia professione Religionis, quam pater emittit, patria potestas extinguitur: ergo filius sui iuris, & potestatis efficitur. Deinde, quia pater Religionem professus mundo moritur, *ca. Placuit. 16. quest. 1.* & Religiosus non habet amplius velle, aut nolere, *cap. Si Religiosus, De elect. in 6.* Ergo cum filius factus sit sui iuris, & à patria potestate liber, suorum bonorum nõ solum proprietatem, sed vsusfructum etiam recuperat. Altera opinio affirmat ad Monasterium pertinere viuente patre. Sic Glossa, Baldus, Paulus, Decius: quam sententiam habent Innocentius, Hostiensis, Ioann. Andreas, Abbas, Imola, Syluester, & plerique iuniores: quos refert idem Couarruuias *cap. citato.* & Nauarr. in *comment. 2. de Regularibus, num. 38.* quamuis Bartolus doceat, dimidiam partem ad filium, alteram ad Monasterium pertinere. Ad colligunt primum, quia bona profitentium transeunt ad Monasterium: sed in bonis patri Religionem professi censetur vsusfructus, quem habet in bonis aduentitijs filij, ergo transit etiam ad Monasterium. Deinde, quamuis Religionem professus mundo mori dicatur: talis tamè mors ciuilis tantum est, non naturalis, & vsusfructus solum videtur naturali morte finiri. Hec opinio videtur æquitati magis consentanea, vt quæ magis Religionem iuuat, ac foueat: eam etiam sequitur Nauarr. in *comment. 2. de regularib. nu. 55. & nu. 38.* Inter omnes tamen conuenit vsusfructum, quem quis habet ex alia causa, præterquam ex patria potestate, ad Monasterium pertinere. Item, si pater in Monasterium detrudatur, nõ vt Monachus fiat, sed vt sua peccata per penitentiam expiet, communis est sententia, cum eo transire vsusfructum, quem habet in bonis filij, vt quamdiu est in Monasterio ad penitentiam agenda alatur ex eo, nam quamdiu viuunt, vsusfructum non amittit. Ex quo fit vt si is, cui legatum esset alimentum annuum, Religionem profiteatur, eo ipso, illud monasterio debeatur, quamdiu ille vixerit. Quòd si legatum esset alimentum annuum ad commodum sui victum, & vnus famulij, & ancillæ, deberetur quidem monasterio tantummodo pars ad eum commodè alendum necessaria; non tamen reliquum, quoniam Religionem professus nullo amplius ministerio indigeret.

Tertiò quæritur, An pater amittat vsusfructum, quem habet in bonis aduentitijs filij, statim, atq. solemnem Religionis professionem facit filius in monasterio bonorum immobilium capaci? Dux sunt opinionones. Vna affirmat, statim amittere, & vsusfructum ad proprietatem redire, & ad monasterium pertinere, eo quod per professionem definit esse in patria potestate filius, & transit in ius, & potestatem Abbatis, qui monasterio præest. Sic Glossa in *Authen. Idem est. C. de bonis, que liberis, & alij non nulli;* immo ait Nauarrus in *comment. 2. de regular. nu. 54. & 55.* hanc esse communem sententiam. Altera opinio docet penes patrem vsusfructum manere, nec ad monasterium transire, viuente patre, etiam si filius præmoriatur. Sic Nauarr. *loco supra citato.* & Couarr. *c. 2. de testam. n. 8.* & quidam alij recentiores eo argumento permoti, quod

professio facta à filio, iuri patris ante acquisito derogare nequit. Deinde, etsi filius Religionem professus à patria potestate liberetur, non adimit patri ius, quod in bonis eius ante professionem sibi acquiserat, sed solum impedit, ne nouum ius sibi comparare queat. Hæc mihi videtur opinio probabilior.

Quarto quæritur, An emphiteosis, si quam habet is, qui Religionem proficitur, ad monasteriū pertineat? Respondeo cum Ioan. Andrea, Barth. Alberico, & alijs, quos citant, & sequitur Abbas, & Decius in c. in presentia. de probat. Iason in Authent. Ingressi. c. de sacrosanct. Eccles. Nauarr. loco citato. & Iulius Clarius lib. 4. §. Emphyteosis. q. 22. & Syluest. verbo, Religio. c. 6. m. 1. Angel. in verbo, Religiosus. nu. 54. Emphyteosim à priuato homine acceptam, transire ad Monasterium: Si tamen fuerit ab Ecclesia accepta, nisi eam repetat, etiam transire: ius enim haberet Ecclesia eam reuocandi, si vellet. Sunt nihilominus, qui absolutè, & simpliciter negent ad Monasterium deuenire, eo argumento conuicti, quia alioqui deterior omnino fieret directi domini conditio, eo quòd ei spes omnis emphyteosis ad ipsum deuoluendæ præcidatur. Sed prima sententia est tenenda.

Quinto quæritur, An feudum, quod soluit is, qui proficitur Religionem, ad Monasterium transferatur? Respondent Ioannes Andreas, Abbas, Ancharanus, Antonius Butrius, Boich in c. in presentia. de probat. cum Innoc. & Hostiensis; quibus etiã ceteri consentiunt, ad Monasterium pertinere, quia in bonis profitentis numeratur: hoc tamè locum habere testantur, quando ratione feudi ministerium reale debetur; nimirum pecuniaria pensio vel alia quæcunque sit res; vel quando personale quidem obsequiū debetur, sed tale, quod possit honestè à Monasterio præstari per se, vel per alium in sui locū substitutum. Alioqui enim feudum finitur, & ad directum dominum reuertitur: & Religionem professus à Sacramento, & iure iurando fidei datæ absoluitur. Ad Monasteriū item dicitur transire feudum, non vt perpetuò apud ipsum permaneat, sed tãtũmodo ad vitam eius, qui est Religionem professus. Existimat tamen Iulius Clarius, lib. 4. §. Feudum. q. 78. recept. sentent. eiusmodi sententiam cõmunem, solummodo locum habere in feudis inferioribus, qui dignitatem nõ habet. Si filius, inquit, Regis, Principis, Ducis, Marchionis, Comitum Monachus fieret, minimè Regnũ, Principatus, Ducatus, Marchionatus, & Comitatus ad Monasterium deueniret. Quod etiam videtur dicere Speculat. tit. de statu Monach. nu. 15.

Si quæras, An Primigenia, quæ apud Hispanos sunt in vsu, & more posita, & regijs legibus confirmata, & dicuntur Maioratus, trãseant vnã cum primogenito factõ Monacho ad monasteriū? Respondet Molin. in tract. de Hispan. primog. lib. 1. ca. 1. nu. 71. & sequentib. non transire: & hoc confirmat vsu, & cõsuetudine, quæ ita seruat in Hispania: nam huiusmodi Maioratus apud Hispanos, instituantur ea lege, & conditione, vt bona in familia conseruentur, & proximo cuique primogenito per successionem in perpetuum debeantur: Sic ille.

Sexto quæritur, An bona eius, qui proficitur Religionem, debeatur statim hæredi extraneo, quem ante professionem, legitime instituerat? Respon-

deo, si Religio bonorum capax non sit, qualis est Franciscanorum Obseruantium, & Cappuccinorum, statim ab emissã professione, ad hæredem institutum pertinere, quoniam professio talium Religionum, in hoc, morti naturali æquiparatur: Si verò Religio sit bonorum capax, bona nõ debentur hæredi instituto, nisi post naturalem mortem Monachi Religionem proficis: quãdiu enim viuit Monachus, Monasterium eius bona iure possidet. Sic Barth. Abb. Imola, Anton. Butr. Decius, Alexand. quos refert, sequiturq; Couar. cap. 2. nu. 6. de testam. Vnde fideicommissum relictum alicui sub ea conditione, si institutus hæres sine liberis decesserit, statim fidei commissario debetur, si institutus Religionem proficitur, quæ bonorum capax non sit, vt testatur Socinus, quem citat, & sequitur Couarruias loco citato.

Septimo quæritur, An si pater Religionem proficitur, statim legitima bonorum portio filio debeatur, ita vt eam possit confestim filius petere, & Monasterium tradere cogatur? Duplex est opinio: Vna docet, si pater ante professionem bona inter filios minimè diuiserit, non statim deberi legitimam filijs, sed post obitum patris: eo autem viuente, Monasterium omnia bona possidere. Sic Glossa, & Barthol. Salyce. Iason, Decius, Alexan. Felin. immo hanc aiunt esse opinionem communem, hos omnes citat Couar. c. 2. de testam. nu. 7. Altera opinio tradit statim deberi filio. Sic Abb. Ioan. Andr. Ioan. Anania, Baldus, Francus, quos citant, & sequuntur Couar. in ca. 2. de testam. nu. 7. & Nauarr. in commen. de regular. 2. nu. 48. quæ certè opinio magis videtur cum ratione, & communi iure Canonico congruere: quãuis minus cum iure ciuili conuenire videatur. Nam in c. cõsumus, de Regular. probari videtur tradendam esse filio portionem legitimam ex bonis patris Religionem proficis, statim, non expectata morte patris. Deinde, quia filius alioqui à Monasterio exigere annua necessaria alimenta cogeretur, quod esset ei graue, & molestum. Et in Authent. Si qua mulier, de sacrosan. Eccles. patri Religionem proficis liberè permittitur, legitimas portiones filijs reddere: quod minimè concederetur, si bona patris eo viuente à Monasterio recuperari, & auferri nõ possent. Eadem ratione dos debetur filix, & danda est illi, statim vt pater fuerit religionem professus; dos enim est loco alimentorũ, & legitimæ portionis.

Quæres, An filij naturales, & non legitimi ius habeant petendi legitimas portiones ex bonis patris Religionem proficis? Respondeo, communi cõsensu esse receptum, tantum filijs naturalibus, & legitimis id iuris conuenire. Nauarrus tamen loco citato, affirmat eos id etiam iuris habere cum legitimi deficiunt ijs in locis, in quibus succedunt ex testamento, & ab intestato, deficientibus legitimis. Quæ sententia mihi probatur, quoniam ratio naturalis idem ius videtur suadere de filijs naturalibus, quod de legitimis, si legitimi deficient.

Octauid quæritur, An similis etiam ratione pater ius habeat statim exigendi portionem sibi debitam ex bonis filij Religionem proficis, non expectata naturali filij morte? Duæ sunt opiniones, quarum vna negat, estq; Glossa, & aliorum in Authent. Si qua mulier supra citata. Sumpto argumento ex Authentica, Si qua mulier, quæ loquitur de eo, qui

eo, qui erat ingressus in Monasterium, & liberos habebat. Altera opinio affirmat idem iuris conuenire Patri, quod & filio: quæ placuit Barth. Cyno, & Iafoni, in *Aurb. si qua mulier*. Innoc. Ioan. Andr. & Abb. in *c. In presentia. de probationib.* & mihi pariter placet. Nam iure gentium, patri legitima debetur ex bonis filij, sicut ex bonis patris iure naturali, filio debetur quoque legitima portio. Ius autem gentium idem est, quod naturale.

Nono quæritur, An filius Religionem ingressus, ius habeat ante professionem statuendi, quod voluerit de suis bonis aduentitijs, viuentis patre in ipsis vsum fructum habente? Dux sunt & inuentiones: Vna negat, quia nihil potest statuere, quod iuri patris deroget. Altera affirmat, quæ sequitur Abbas in *c. In presentia. de probat.* Syluest. *religio. 6. q. 1. vers. 5.* Id probat, quia filius statim ab ingressu gaudet priuilegio *Auben. Presbyr. c. De Episcopis, & Clericis*. Vbi quod in laico est peculium aduentitium, in Clericis est quasi castrense: sed filius familias potest, nutu suo, absque consensu patris, de bonis castrensibus, & quasi castrensibus statuere, ergo & filius Religionem ingressus poterit de bonis aduentitijs. Inter omnes conuenit nihil iuris patrem habere in aduentitijs filij bonis, post ingressum in Religionem acquisitis: & proinde posse filiū de his ante professionem statuere, quæ placuerit, quoniam eiusmodi bona aduentitia sunt quasi castrensia.

Tota igitur quæstio est de aduentitijs bonis ante ingressum in Monasterium comparatis, de quibus etiam constat posse filium suo arbitratu statuere, quod attinet ad dominium, & proprietatem illorum. Sed adhuc dubiæ quæstionis est, an etiam possit statuere, quod liberit, de vsum fructum illorum? Prima opinio negat, secunda affirmat. Mihi tamen magis prima probatur opinio; non enim pater est suo iure priuandus.

Decimo quæritur, An libri, quos filius familias accepit à patre ob studium literarum, ad Monasterium pertineant, si filius Religionem profiteatur. Quidam volunt pertinere, quia sunt peculium quasi castrense: nam libri in his, qui literis student, sunt veluti arma militis: sed hæc sunt peculium quasi castrense, ergo & libri iuuenum literis operam dantium. Alij verò distinguunt: Aut libri sunt dati à patre filio doctore, vel magistro, & hi pertinent ad Monasterium, cum sint veluti arma doctoris, vel magistri; & proinde quasi castrense peculium: Aut sunt dati alijs, qui in studio literario curam, & operam collocant. Et hi non transeunt ad Monasterium, sed patri debentur. Sic Bartolus in *l. Filie. ff. Familia herisc.* quod Syluest. *religio. 6. q. 1. verius esse dicit: Sed vtu est receptum, vt si filij sint extra domum paternam ad academias missi, studij literarum gratia, eorum libri ad Monasterium transferantur; eorum autem, qui apud patrem in literas cura, & studio incumbunt, libros pater retinet, nec Monasterio tradit.*

Vndecimo quæritur, Quo iure Monasterium succedat in bonis Monachi Religionem professi an iure hæreditario, tanquam hæres proprius, an tanquam hæres extraneus institutus? Hæc quæstio solum est de his bonis, quæ Monachus habet tempore Professionis: nam postea explicabimus, quo iure succedat Monasterium in bonis, quæ illi obueniunt post Professionem emissam, Innocen-

tius in *cap. In presentia, de probationibus* responderet, Monasterium succedere iure hæreditario, seu quod idem est, iure successione; & proinde possessionem bonorum acquirere, quamprimum quis factus est Monachus absque vlla apprehensione. Et in hoc Monasterium, ab hærede extraneo instituto distingui, quod hæres non fit Dominus quousque adeat hæreditatem: & postquam adierit, non intelligitur hæreditaria bona possidere, donec eorum corporalem possessionem fuerit adeptus, *l. Cum hæredes, ff. De acquiren. possess.* Monasteriū, verò cum primum quis Monachus est factus, omnium bonorum eius non solum dominium, sed etiam possessionem acquirit, quia Monachus nihil potest amplius possidere. Et quia persona eius in Abbatis potestatem transit, sicut bona eius, qui per arrogationem transfertur in potestatem arrogantis, ad ipsum arrogantem deriuantur, *l. Si adoptauero, ff. De Præcaro*. Hoc idem sentiunt Hostiensis, Antonius Butrius, Ioann. Andreas, Abbas, Petrus Ancharanus, Baldus in *cap. In presentia, de probation.*

Caput IX.

De Religiosorum Peculio.

PRIMO quæritur, An Religiosus possit peculium habere? Nam Peculium omnino videtur cum votiua paupertate pugnare, eo quod Peculium sit proprium alicuius patrimonium. In *l. Depositi, ff. de Peculio* dicitur: *Peculium dictum est, quasi pusilla pecunia, vel pusillum patrimonium*. Olim enim, vt habetur in *cap. Totum, 1. quæst. 2. Totum*, quod quis in suo patrimonio habebat, pecuniæ nomine vocabatur. Ergo peculium dictum est quasi pusilla pecunia, hoc est, pusillum alicuius patrimonium: Peculium namque solum dicitur Pusillum ferui, vel filij familias patrimonium, quod habet separatim à magno Domini, aut patris familias patrimonio. Et secundum Glossam in *Kubrica, ff. De Pecul.* octo modis Peculium dici contingit, quos non necesse est in præsentia referre. Et quia Patrimonium veteres in pecoribus habebant, dictum est Peculium, quasi paruum pecus.

Monachus autem patrimonium, siue bonorum proprietatem non habet. Nam *cap. Non dicatis, 12. q. 1. proprium habere, Monachis est interdictum; & cap. Monachi, De statu Monacho.* ex Concilio Lateranensi sancitum est, ne Monachi permittantur peculium habere. Item, in *cap. Cum ad Monasterium, De statu Monachorum*. Abdicatio proprietatis adeo annexa dicitur Monachali Regulæ, vt contra eam, nec summus Pontifex, valeat licentiam indulgere. In Concilio quoque Tridentino *sess. 25. cap. 2. de Regularibus* statuitur in hunc modum: *Nemini Regularium tam virorum, quam feminarum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quous modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam necessaria conuenire, possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, & conueniri inopertentur.* Et deinde subiicitur: *Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari cedere, etiam ad vsum fructum, vel vsum, vel administrationem, aut commendam.* Hactenus Concilium.

Annotandum est, Peculium esse triplex. Primum, nomine Peculij cæsentur ea bona, quorum quis dominium, siue proprietatem habet. Deinde,

ea bona,